

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

Πιστεύεις στην αλληλεγγύη; Απόδειξε το!

** του Κωνσταντίνου Χριστοφίδη*

Το Δεκέμβριο του 2006, με την εκλογή μου στη θέση του Αντιπρύτανη, είχα καλέσει την τότε Ένωση Φοιτητών του πανεπιστημίου μας (ΦΕΠΑΝ) για να συζητήσω μαζί τους τη δυνατότητα δημιουργίας ενός Ταμείου το οποίο θα κάλυπτε κατά ένα μεγάλο βαθμό όλους τους φοιτητές σε θέματα υγείας, δυστυχημάτων και ότι άλλο θα θεωρούσαν αναγκαίο. Οι φοιτητές είχαν τότε μια ασφάλεια, η οποία δεν κάλυπτε σχεδόν τίποτα. Είχαν, φυσικά, την κάλυψη στα κρατικά νοσοκομεία (μέχρι τον Αύγουστο του 2013).

Γνωρίζουμε ότι έκτοτε ήταν δεκάδες οι περιπτώσεις φοιτητών που θέλησαν ή χρειάστηκε να αποταθούν σε τοπικά ιδιωτικά νοσηλευτήρια ή του εξωτερικού. Ελπίζω, κάποια στιγμή, η πρακτική της προσφυγής σε νοσηλευτήρια του εξωτερικού να εξαλειφθεί, ή, πιο ρεαλιστικά, να ελαττωθεί σημαντικά, στο μέτρο που τα κρατικά νοσηλευτήρια αποδείξουν ότι μπορούν να καλύπτουν όλες τις ανάγκες σε θέματα υγείας. Είμαι βέβαιος ότι η διασύνδεση του Γενικού Νοσοκομείου με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου θα επιταχύνει αυτή τη διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση όμως, παρά την υγειονομική πρόοδο στην πατρίδα μας, δεν είμαστε εκεί ακόμη.

Όλα αυτά τα χρόνια στο πανεπιστήμιο, όταν κάποιος φοιτητής έπρεπε να νοσηλευθεί στο εξωτερικό, καταφεύγαμε σε εράνους. Ο έρανος όμως, έχει αφενός αβέβαια αποτελέσματα, αφετέρου είναι μια ψυχοφθόρος, ακόμη και κάπως ταπεινωτική διαδικασία, ιδιαίτερα για έναν νέο άνθρωπο, εφόσον πρέπει να δημοσιοποιήσει εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με την ασθένειά του. Ο, ήδη ευάλωτος, ασθενής νοιώθει ακόμη πιο ευάλωτος συνειδητοποιώντας την απώλεια της ιδιωτικότητάς του και το πόσο εξαρτάται από την καλοσύνη των άλλων. Μια πολιτισμένη κοινότητα, που σέβεται την αξιοπρέπεια του ανθρώπου, ενθαρρύνει μεν τη φιλανθρωπία, αλλά, κυρίως, προσπαθεί να βρει έναν οργανωμένο, βιώσιμο και αξιοπρεπή τρόπο να ενισχύει συστηματικά τα ευάλωτα μέλη της. Παρεμπιπτόντως, αυτό ήταν και το κύριο κίνητρο για την ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους

στις ανεπτυγμένες χώρες: η υγεία των πολιτών δεν πρέπει να βασίζεται στην αβέβαιη φιλευσπλαχνία των συμπολιτών τους, αλλά στη βεβαιότητα που παρέχει η ασφάλιση του κοινωνικού κράτους. Η οργανωμένη κοινότητα αναλαμβάνει τη δέσμευση να φροντίζει τα όποια ευάλωτα μέλη της, αποδεικνύοντας έτσι εμπράκτως την πίστη της στην αξία της αλληλεγγύης.

Με αυτές τις σκέψεις κατά νου, στα τέλη του 2015, κάλεσα ξανά τη ΦΕΠΑΝ να συζητήσουμε σχετικά με τη δημιουργία ενός Ταμείου που θα ασφαλίζει όλους τους φοιτητές. Οι φοιτητές στην αρχή είχαν κάποιες ενστάσεις για τον υποχρεωτικό χαρακτήρα συμμετοχής στο ταμείο. Όμως πολύ γρήγορα συμφωνήσαμε ότι, σε μια οργανωμένη κοινότητα που σέβεται την αξιοπρέπεια του ατόμου, η αξία της αλληλεγγύης είναι τόσο σημαντική ώστε όλοι να πρέπει να συνεισφέρουν τον οβολό τους. Επισημαίνω ότι αυτή είναι η λογική του κοινωνικού κράτους, στη μικροκλίμακα της πανεπιστημιακής κοινότητας: ένα ταμείο αλληλεγγύης δεν είναι βιώσιμο, εφόσον η ένταξη σε αυτό είναι προαιρετική και ο χρόνος ένταξης στην επιλογή του καθενός. Η επιτυχία τέτοιων ταμείων στηρίζεται στην καθολικότητα του χαρακτήρα τους. Σκεφθείτε: σε μια χώρα που για να εγγραφείς σε δημόσιο λύκειο πρέπει να πληρώσεις 70 με 80 ευρώ στο σύνδεσμο γονέων για δραστηριότητες που μπορεί να μην είναι εκ των προτέρων γνωστές, αντιδρούν κάποιοι για την καταβολή 30 ευρώ ετησίως σε ένα Ταμείο που αφορά στην υγεία των φοιτητών!

Συμφωνήσαμε με τη ΦΕΠΑΝ ότι οι άποροι δεν θα συνεισφέρουν στο Ταμείο, αλλά θα γίνονται προσπάθειες να καλύπτονται οι εισφορές τους μέσα από διάφορες δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα εκδηλώσεις, δωρεές, εισφορές μελών του ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού κ.λπ.

Η όλη συζήτηση ήταν για μένα πολύ διδακτική γιατί σιγά-σιγά διαφαινόταν ότι οι αντιδράσεις δεν προέκυψαν από αυτούς που, εκ πρώτης όψης, δε φαίνεται να πιστεύουν ιδεολογικά στο κοινωνικό κράτος! Οι αντιδράσεις, αντιθέτως, προέκυψαν από αυτούς που αρέσκονται να αυτοπροβάλλονται ως οι προστάτες των αδύναμων τάξεων! Από αυτούς άκουσα πρώτα το επιχείρημα «μα κ. Πρύτανη, εμένα ο πατέρας μου είναι τραπεζικός, έχω ασφάλεια, γιατί να πληρώνω;». Τους απάντησα ότι είναι τυχεροί που ο πατέρας τους έχει δουλειά, ακόμη πιο τυχεροί που έχουν ήδη ασφάλιση, χρειάζεται όμως να βοηθήσουμε και τους υπόλοιπους συμφοιτητές τους, οι οποίοι είναι λιγότερο τυχεροί και δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στα νοσηλευτήρια που επιθυμούν. Πώς προστατεύουμε τους φοιτητές που δεν ανήκουν σε κάποιο σχέδιο ασφάλισης; Που δεν συμμετέχουν οι γονείς τους; Που δεν έχουν καν γονείς; Είναι αυτοί παιδιά ενός κατώτερου θεού;

Στο τέλος καταλήξαμε σε συμφωνία με τους φοιτητές, και η δημιουργία του Ταμείου υιοθετήθηκε από τη Σύγκλητο και το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου. Μία παράταξη μόνο διαφώνησε. Φαίνεται ότι για αυτούς πρέπει όλα να τα κάνει το κράτος και να παρέχονται όλα δωρεάν. Λησμονούν, όμως, ότι κι εκεί που συμβαίνει αυτό, οι κρατικές παροχές υφίστανται, εφόσον υπάρχει υψηλή φορολογία και υψηλές εισφορές. Στη Γαλλία, λ.χ., με την πιο τρανταχτή περίπτωση δωρεάν παιδείας και υγείας, «υποχρεώνουν» τους φοιτητές να πληρώνουν ασφάλεια (ένα σημαντικό ποσό) πριν από την εγγραφή τους στα γαλλικά

πανεπιστήμια. Στην Κύπρο, οι ιδεοληψίες ακόμη δεν ξεπεράστηκαν, συντηρούνται πεισματικά για να καλύψουν την ανεπάρκεια παραγωγής ενός σύγχρονου προοδευτικού λόγου.

Επαναλαμβάνω, για αποφυγή παρανοήσεων, ότι το Ταμείο δεν είναι και δεν σχετίζεται με σχέδιο ιδιωτικής ασφάλισης. Πρόκειται για ένα ταμείο αλληλεγγύης που θα διαχειρίζονται στην πλειοψηφία τους οι ίδιοι οι φοιτητές, σύμφωνα με θεσπισμένους κανονισμούς. Μας πήρε 10 χρόνια να δημιουργήσουμε το Ταμείο, ακριβώς γιατί δεν είχε γίνει επαρκώς αντιληπτό ότι η βιωσιμότητά του βασίζεται στην καθολικότητα, δηλαδή στην υποχρεωτική συμμετοχή. Παρεμπιπτόντως, θυμάστε τη δηλητηριώδη κριτική των Ρεπουμπλικάνων στην Αμερική, ενάντια στην υποχρεωτική ασφάλιση που προέβλεπε ο νόμος για την υγεία του Προέδρου Ομπάμα (γνωστού ως Obamacare); Τόσο πολύ τους είχε ενοχλήσει η υποχρεωτικότητα της ασφάλισης που κατηγορήσαν τον Πρόεδρο Ομπάμα για «σοσιαλιστή»! Φυσικά, χωρίς την υποχρεωτικότητα, υπό όρους, δεν θα ήταν βιώσιμο το νέο σχέδιο υγείας. Αλλά αυτό ουδόλως έκοπτε τους επικριτές.

Παρατηρώ ότι άρχισε ένας πόλεμος, μέσα από συγκεκριμένες εφημερίδες και ιστοσελίδες. Ο πρύτανης έγινε το κόκκινο πανί. Ύβρεις, χυδαιότητες, ασυναρτησίες, συκοφαντίες, ψέματα. Βλέπουν διαπλοκές και μίζες με ασφαλιστικές εταιρίες σε ένα Ταμείο που οι ίδιοι οι φοιτητές θα διαχειρίζονται! Εάν διάβαζαν τους κανονισμούς του Ταμείου, οπωσδήποτε θα είχαν άλλη άποψη (αν είχαν τη γενναιότητα να αναγνωρίσουν το λάθος τους και να αλλάξουν άποψη!). Υπήρξε μια επιχειρηματολογία την οποία δεν αναπτύσσουν ούτε οι θεωρητικοί του άκρατου καπιταλισμού. Η βολεμένη και ιδεολογικώς αγκυλωμένη εγχώρια αριστερά, της οποίας η σκέψη μάλλον σταμάτησε στην εποχή του Μπρέζνιεφ, επιτίθεται εναντίον μιας πολιτικής που κάθε καλοπροαίρετος Ευρωπαίος αριστερός θα επικροτούσε, αφού συνάδει με την πλέον θεμελιώδη αξία της αριστεράς – **την αλληλεγγύη**.

Στην πρόσφατη Γενική Συνέλευση που έγινε στο πανεπιστήμιο για το Ταμείο, κάποιοι φοιτητές ανέφεραν ότι αδυνατούν να πληρώσουν τα 30 ευρώ, επικαλούμενοι τα άδεια τους πορτοφόλια. Μικρή λεπτομέρεια: μετά το πέρας της συνέλευσης αποχώρησαν με τα ιδιωτικά τους αυτοκίνητα!

Αναδεικνύεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έντονα το επιχείρημα *«γιατί να πληρώνουμε εμείς; Να πληρώσει το κράτος»!* Δεν διαφωνώ, αλλά μέχρι να το κάνει αυτό το κράτος, ας έχουμε στο νου τα εμπνευσμένα λόγια του Προέδρου Τζον Κένεντυ: *«Μη ρωτάς τι μπορεί να κάνει η χώρα σου για εσένα, αλλά τι μπορείς να κάνεις εσύ για τη χώρα σου».*

Η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητικών παρατάξεων αγκάλιασε την προσπάθεια. Το 25% προ-εγγράφηκε για όλα τα έτη, χωρίς να είναι υποχρεωτικό! Περίπου 6.500 φοιτητές και φοιτήτριες είναι μέλη του Ταμείου τους. Συγκεντρώθηκαν περίπου 230,000 ευρώ. Οι φοιτητές έχουν την πλειοψηφία στο συμβούλιο του Ταμείου. Θα αποκομίσουν σημαντικές εμπειρίες από τη διαχείρισή του – τι σημαίνει να διαχειρίζεσαι τα λεφτά των άλλων! Θα είναι μια χρήσιμη εμπειρία ειδικά για όσους ακολουθήσουν πολιτική σταδιοδρομία!

Το ταμείο «*Νεόφυτος Χανδριώτης*» είναι πρωτοποριακό, είναι ταμείο αλληλεγγύης. Οι φοιτητές-μέλη του θα δουν σύντομα τα οφέλη. Θα μπορούσαν να το εξελίξουν σε ένα μεγάλο Ταμείο για τους Κύπριους φοιτητές όλων των πανεπιστημίων. Να το αναπτύξουν με τέτοιο τρόπο που να δίνεται κάλυψη και σε απόφοιτους μέχρι να βρουν εργασία. Όσο για αυτούς που το πολεμούν, δεν έχω καμιά αμφιβολία ότι στο τέλος όχι μόνο θα στηρίξουν την προσπάθεια, αλλά θα διεκδικήσουν και την πατρότητά του.

«Στην προσπάθειά σας για αλλαγή του δημόσιου χαρακτήρα του Πανεπιστημίου Κύπρου θα με βρείτε απέναντί σας. Είτε είμαι, είτε δεν είμαι φοιτητής», μου γράφει ένας φοιτητής. Ας μην αγωνιά, δεν χρειάζεται να κατασκευάζει εχθρούς για να επιβεβαιώνει τις ιδεολογικές αγκυλώσεις του. Ας διαβάσει μάλιστα και τη σύγχρονη βιβλιογραφία για τα δημόσια αγαθά για να δει τον σχετικό προβληματισμό στον ανεπτυγμένο κόσμο. Σε ότι μας αφορά, αποδεικνύουμε την πίστη μας στο δημόσιο χαρακτήρα του πανεπιστημίου ενισχύοντας περαιτέρω τη λειτουργία του. Όταν κάποιες, αριστερές δήθεν, κυβερνήσεις μοίραζαν τα δημόσια νοσοκομεία σε ιδιωτικές ιατρικές σχολές, σταθήκαμε απέναντι.

Όποιος νοιάζεται για το δημόσιο χαρακτήρα των συλλογικών αγαθών νοιάζεται κυρίως για δύο πράγματα: για την ποιότητα αυτών των αγαθών και για τη συνοχή της κοινότητας που τα παρέχει. Όλα τα άλλα είναι είτε πολιτικάντικα τερτίπια ιδεολογικά κενών ανθρώπων, είτε σαπουνόφουσκες ανθρώπων που δεν έχουν τίποτα καλύτερο να κάνουν πίνοντας το καφέ τους.

Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης

Πρύτανης Πανεπιστημίου Κύπρου